

Liikennealan kestävän kasvun ohjelma 2021 – 2023

Ohjausryhmän 19. kokous

Aika: Keskiyö 29.3.2023 klo 13.00 - 15.30

Paikka: Läsnä/Etäkokous

Osallistujat:

Aalto Ari, VTT
Asp Emil, LVM, pj
Forsblom Marko, ITS Finland
Gyllenbogel Alex, ITS Finland
Hautala Raine, VTT
Homanen Ilkka, Business Finland
Huhtamäki Janne, Traficom
Hyrkkänen Juhana, Ilmatieteenlaitos
Moilanen Paavo, Ramboll (vieras)
Ojanen Tapio, Väylä
Orjasniemi Tiia, LVM
Peltonen Risto, Turun kaupunki
Pietarila Harri, Ilmatieteenlaitos (vieras)
Päätaalo Mari, Espoon kaupunki
Saario Kaisa, Helsingin kaupunki
Salminen Karri, CGI
Sorasahi Heikki, YM
Suomi Outi, Business Finland
Suoyrjö Esa, Väylä
Vesa Jarkko, TEM
Wallander Jouni, Solita
Ylisiurunen Kimmo, Ramboll

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Emil Asp avasi kokouksen klo 13.00.

2. Asialistan hyväksyminen ja edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin asialista ja edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Ohjausryhmän henkilömuutokset

Viimeaikaisina ohjausryhmän henkilömuutoksina todettiin seuraavat muutokset:

Vaihdokset:

Business Finland; pois Ilkka Homanen, tilalle Outi Suomi
 Traficom; pois Jenni Koskinen, tilalle Janne Huhtamäki
 VTT; pois Sauli Eloranta, tilalle Ari Aalto

Ryhmästä poistuneet:

HSL; Hannu Heikkinen (ei seuraajaa)
 OKM; Matti Kajaste (ei seuraajaa)
 Vantaa; Riikka Tuomi (varajäsen, ei seuraajaa)

Alkuperäiseen ryhmään aiemmin lisätyt:

Helsinki; Kaisa Saario
 Hämeen liitto; Juuso Helander
 Rightware; Tero Koivu
 Solita; Jouni Wallander
 Turku; Stella Aaltonen

4. Esittelyt: Kasvua yhteistyöllä

Vaisala & Ilmatieteenlaitos – vientiyhteistyöesimerkki, Harri Pietarila, Ilmatieteenlaitos

Ilmatieteenlaitoksen Harri Pietarila esitteli Ilmatieteenlaitoksen toimimista suomalaisen viennin edistäjänä ja esimerkkejä suomalaisen teollisuuden vientiyhteistyöstä mm. Vaisalan kanssa.

Ilmatieteenlaitos pyrkii laaja-alaiseen osaamisen ja palveluiden vientiin ydinosaamisalueillaan projektoiden viennin kansainvälisiksi projekteiksi. Hankkeissa käytetään erilaisia kansainvälisiä rahoituslähteitä. Hankkeilla pyritään yleensä kasvattamaan kohdemaiden sisarlaitosten kyvykkyyksiä ja kapasiteetteja. Kansainvälistä toimintaa Ilmatieteenlaitoksella on ollut 70-luvulta asti, ja projekteja toteutettuna jo yli sadassa maassa.

Ilmastonmuutoksen myötä tarpeet ja rahoitus ovat kasvussa alalle, mikä avaa yhä suuremman potentiaalin. Miltei kaikissa hankkeissa yhteistyö Vaisalan/muiden suomalaisten yritysten kanssa. Maailmanpankki merkittävä rahoittaja. Esimerkiksi maailmanpankin hankkeissa Ilmatieteenlaitos toiminut usein pääkonsulttina, mikä avannut mahdollisuuden vaikuttaa osaamisellaan tarjouspyyntöjen laatuun ja sitä kautta tarjoussisältöihin ja siten tarjouksen laadukkaisiin voittajiin.

Yhteistyömalleja (Ilmatieteenlaitos + suomalaiset yritykset) on monia. Esimerkiksi ilmatieteenlaitosten yhdessä laatima tarveselvitys kohdemaahan toimii avauksena suomalaiselle osaamiselle. Vastaavasti suomalainen yritys voi toimia kohdemaan koko vientipilotin vetäjänä ja Ilmatieteenlaitos tukee hanketta omalla osaamisella ja avoimilla informaatiotuotteilla.

Ilmatieteenlaitos näkee roolinaan, valtion toimijana, tukea suomalaisen yritysten toiminnan edistämisen. Laitos on erittäin arvostettu maailmalla, mikä samalla vahvistaa suomalaisten yritysten mahdollisuuksia ollen mm. hyvä ja luotettu referenssi maailmalla.

Keskustelussa pohdittiin vientiesimerkin monistamista ja potentiaalisia markkinoita. Keskustelussa Ilmatieteenlaitoksen ja Vaisalan toimintamalli ja sen siirtäminen esim. vesisektorille tai liikenteen digitaalisen kaksosen kontekstiin nousi esille. Vastaavaa mallia olisi hyvä monistaa laajemmin ja esimerkiksi Maanmittauslaitos toimii vastaavalla tavalla omalla alallaan. Tavoitteena on ja tuleekin olla, että hankkeiden jälkeen syntyy pysyvää toimintaa, missä liiketoiminta muodostuu jatkuvaksi mm. ylläpitosopimuksin.

Esitys liitteenä 1.

Business Finland – Decarbonized Cities -ohjelma, Outi Suomi, Business Finland

Outi Suomi esitteli keväällä käynnistyneen Business Finlandin Decarbonized Cities -ohjelman sekä viimeaikaisia muita ohjelmamuutoksia Business Finlandin toiminnassa. Näiden muutosten johdosta toteutuu myös henkilömuutokset kasvuohjelman ohjausryhmässäkin Homasen Ilkan keskittyessä enemmän vety- ja akkuasioihin ja Outin ohjelman sisältäessä enemmän liikenne -teemaa.

Käynnistyneen ohjelman taustalla on Business Finlandin uusi missiopohjainen toiminta, missä hiili-neutraalisuus on yhtenä temaattisena alueena, mitä ohjelma toteuttaa. Kyseessä on kuuden vuoden kokonaisuus vuosina 2023-2028. Ohjelman tavoitteena on vastata suomalaisten yritysten osaamisella kaupunkien päästövähennyksiin globaalisti. Kaupunkien tarpeet toimivat ohjelman lähtökoh-tina ja tarpeisiin vastaamiseksi rakennetaan suomalaisia yrityskokoonpanoja ja yhteistarjoomia. Oh-jelmalla ei ole kohdennettua rahoitusta vaan ohjelma hyödyntää Business Finlandin yleisiä rahoitus-välineitä. Ohjelmassa on vahvasti teemana innovatiiviset julkiset hankinnat, joissa rahoitusta han-kinnan suunnittelusta aina pilotointi/demo-vaiheeseen. Ohjelman fokuksessa ovat energia, raken-nettu ympäristö ja liikenne digitalisaation ja datan mahdollistamana. Tässä vaiheessa on tunnistettu kymmenen kohdekaupunkia, joista aktiivisimpina Los Angeles ja Madrid.

Ohjelma järjestää 18.4. lanseeraustilaisuuden, mistä agenda julkaistaan tarkemmin tilaisuuden [si-vulla](#).

Keskustelussa käynnistyneen ohjelman ja kasvuohjelman yhteistyöstä ja synergioista tuli esille De-carbonized Cities -ohjelman ja kasvuohjelman vahvat synergiat, joista parhaillaan onkin keskuste-luja käynnissä. Näihin keskusteluihin liittyy ohjelman tavoitteiden mukaisesti myös energia ja KIRA-ala. Esille nousi myös läsnäolijoiden tunnistamia mielenkiintoisia markkinoita, joihin on hy-viä kontakteja hyödynnettäväksi. Todettiin myös vientipotentiaalin olevan eri kaupungeissa erilai-nen, mikä kannattaa huomioida kohdekaupunkien valinnassa. Myös aiemmin ohjausryhmässäkin esitelty (12/2022) Smart City Innovation Cluster on ohjelman kanssa yhteistyökeskusteluissa. Koh-demarkkinoita ja eri toimijoiden yhteistyötä on hyvä katsoa yhdessä ohjelman kanssa, kun ohjelma lähtee liikkeelle ja tunnistetaan suomalaisten kannalta potentiaalisia markkinoita.

Esitys liitteenä 2.

5. Toimenpide-esittely: 10. Strateginen toimenpide: Panostus yhteiseen kansainväliseen markkinointiin ja kestävän liikenteen brändiin, ohjelmajohtaja

Ohjelmajohtaja esitteli ohjelman strategisen toimenpiteen 10 ”Panostus yhteiseen kansainväliseen markkinointiin ja kestävän liikenteen brändiin” sisältöä ja toimenpiteitä etenkin alan kansainvälistymisen näkökulmasta. Ohjelman tavoitteista on syksyn ja talven aikana muodostunut tavoite edistää systemaattista, pitkäjänteistä ja tavoitteellista suunnitelmaa alan kansainvälisen kasvun ja viennin kehittämiseksi koko toimialan yhteistyönä ja aiempaa paremmalla koordinaatiolla.

Käytiin läpi luonnosteltuja suunnitelman sisältöjä (liite 4) alan tarjoomasta, markkinoista, tapahtumista ja delegaatioista verkostoihin ja kv-projektitoimenpiteisiin. Suunnitelman runko on laadittu jatkokeskusteluiden käynnistämiseksi. Tavoitteena suunnitelmallisella kansainvälisellä toiminnalla on yhdistää eri toimijoiden kansainvälisiä toimenpiteitä paremmin koordinoituksi kokonaisuudeksi ja synergioiden vahvempi hyödyntäminen. Myös tiedonkulun lisäämisellä on saavutettavissa hyötyjä melko pienellä panoksella.

Käytiin keskustelua yhteisen kansainvälistymissuunnitelman tarkentamisesta, rooleista ja jalkauttamisesta. Todettiin vahva tarve tunnistaa, kenen rooliin kuuluu mikäkin tehtävä ja miten toimitaan jatkossa yhdessä. Usealla toimijalla on jo olemassa olevia toimenpiteitä, joten ”aukot” tulisi tunnistaa ja synergiat löytää. Keskusteltiin konseptin omistajuudesta. Todettiin tämäntyyppisen kokonaisuuden edistämiseksi tarvittavan taloudellisia resursseja ja omistajuutta. Huomioitiin, että Business Finlandilla on rajapintaa useammassa kohdassa, mutta ”liikenne” ei täysin sellaisenaan osu Business Finlandin rooliin – kylläkin osana ohjelmia, kuten Decarbonized Cities. Keskusteltiin tarpeesta tavoitteiden kirkastamiselle, minkä kautta löydettävissä tahot, joilla on intressit osallistua. Myös kotimaan referenssimarkkinassa tulee mm. innovatiiviset hankinnat hyödyntää laajemmin referenssien synnyn edistämiseksi. Todettiin jatkettavan suunnitelman ja etenemispolun tarkentamista.

Esitys liitteen 3. kokousmateriaalissa, kohta 5 sekä liite 4.

6. Viestintä

Viestinnän asioita ei ehditty tarkastella tässä kokouksessa. Kokousmateriaalissa (ks. liite 3) on esitetty pääkohdat, mm. vuoden 2023 kasvufoorumin toteuttaminen, muistutus pelikirjan jalkauttamistyöstä ohjausryhmän organisaatioissa, kansainväliset tilaisuudet (ohjelman ja kumppaneiden) sekä alan tarjoomakuvaus (joka löytyy päivitettyinä Future Mobility Finland -sivustolta, [tästä](#)).

Viestintään liittyvät kalvot osana liitettä 3, kohdassa 6.

7. Liikennealan kestävän kasvun ohjelma 2022-2023 toimeenpano

Ohjelmajohtaja kävi läpi ohjelman Q2/2023 painotukset ja suunniteltuja tehtäviä. Painopiste käynnistyvällä vuosineljänneksellä on erityisesti Team Finland -verkoston kansainvälisissä toimenpiteissä ja niiden jälkihoidossa, kansainvälistymissuunnitelman edistämisessä, innovatiivisten hankintojen edistämisessä yhdessä Business Finlandin Decarbonized Cities -ohjelman kanssa, kokeilujen pyöreän pöydän aktiviteeteissa (automaattiliikenne) sekä liikennedataekosysteemin vientiasioiden tarkentamisessa. Lisäksi ekosysteemien ”ristiinpölytystä” edistetään tunnistettujen synergiamahdollisuuksien edistämiseksi.

Käytiin lisäksi pikaisesti läpi alustavaa, julkisista yritystiedoista kerättyä alan työpaikkojen ja liiketoiminnan kasvukatsausta. Alustavassa kasvukatsauksessa on kerätty tunnuslukuja erityisesti alalla toimivien sekä alaan oleellisesti liittyvien yritysten osalta. Tulkinnessa on epävarmuustekijöitä mm. kuinka laajasti liikenneala käsitellään ja kuinka käsitellään monialayritykset, joiden toiminnan liikennealan osuutta ei voida tarkasti määrittää. Nyt tavoiteltiin karkean arvion muodostamista tilanteesta. Karkeasti arvioiden kasvuohjelman aikana (vuosina 2018-2021) alalle on tullut tehdyn laskelman perusteella lisää muutamia tuhansia uusia työpaikkoja ja useita satoja miljoonia liikevaihtoa. Todettiin tarve päättää, millä tavalla halutaan kasvua todentaa nykyisen ohjelmakauden päättyessä 2023 ja etenkin vuoden 2022 tunnuslukujen julkistaminen kertoo vahvemmin kehityksestä (koronavuosien ylitys).

Käytiin lisäksi alustavaa keskustelua ohjelman jatkosta, koska nykyinen ohjelmakausi päättyy vuoden 2023 lopussa. Esille nousi ajatuksia mm. ohjelman teemojen jatkumisesta, toimenpiteiden tarkemmasta fokusoinnista, kansainvälisen toiminnan koordinaatiotarpeista sekä ohjelmastruktuurin tuomasta selkänöjasta alan kehittymistä ohjaavassa keskustelussa. Asiaan palataan tarkemmin seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa mahdollisen ennakkotehtävän johdattamana.

Ohjelman yleistilannetta ja toimenpiteiden statusta ei ehditty käymään tällä kertaa läpi. Edellisen jakson aikainen ohjelman toimenpiteiden edistys ja muutokset/havainnot on korostettu liitteen materiaalisissa punaisella tekstillä. Aiempaan tapaan kaikissa toimenpiteissä edetään, mutta luonnollisesti ohjelman koordinaation näkökulmasta toimenpiteiden edistämässä näkyy tehty priorisointi.

Kalvot ohjelman painopisteistä, kasvukatsauksesta sekä toimeenpanosta osana liitettä 3, kohdassa 7.

8. Seuraavat kokoukset

Seuraavat ohjausryhmän kokous on sovittu pidettävän ke 7.6. klo 12-14.30.

Toiveena on, että mahdollisimman moni pystyisi osallistumaan ohjausryhmän kokouksiin paikan päällä, toki etämahdollisuus järjestetään.

9. Muut asiat

Muita asioita ei noussut esille.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.15.

LIITTEET	Liite 1. Vaisala & Ilmatieteenlaitos – vientiyhteistyöesimerkki, Harri Pietarila, Ilmatieteenlaitos
	Liite 2. Business Finland – Decarbonized Cities -ohjelma, Outi Suomi, Business Finland
	Liite 3. Kokousmateriaali
	Liite 4. Alustavaa alan kansainvälistymissuunnitelmarunkoa

JAKELU Ohjausryhmän jäsenet